

Željko Bujas:

O VOKABULARSKIM RAZLIKAMA IZMEĐU BRITANSKOG I AMERIČKOG ENGLESKOG

Razlika između britanskog i američkog engleskog (u daljem tekstu BE i AE) najuočljivije su u izgovoru. One mogu biti znatne i na području vokabulara, zamjetljive su i u pravopisu, a mnogo su manje u sintaksi i, pogotovu, morfologiji. O britansko-američkim jezičnim razlikama zapravo i jest najbolje govoriti tim redosljedom njihove važnosti: na prvom mjestu izgovor, zatim vokabular, pravopis, sintaksa i morfologija. U pretprošlom broju *Stranih jezika* (br. 3 za 1975, str. 191—197) prikazao sam osnovne izgovorne razlike između BE i AE. U ovom članku pokušat ću učiniti isto s vokabularskim razlikama između te dvije, danas osnovne, varijante engleskog jezika.

1.

Možda je najbolje odmah prikazati mogući visoki udio vokabularskih razlika na kratkom, posebno priređenom, tekstu (u kojem su točkicama označeni dijelovi bez razlika, dakle u General English [GE]):

(AE) *A guy I know, an instructor on the Law School faculty,*

(BE) ... *chap* *assistant lecturer* *Faculty of Law staff,*

(H) Jedan moj poznati, asistent na Pravnom fakultetu,

(AE) *drove his sedan into the drugstore on Howard Street after*

(BE) *saloon* *chemist's in*

(H) zabio se kolima u drogeriju na Howard Street nakon

(AE) *hitting a truck. He smashed his windshield, and the hood*

(BE) *lorry* *windscreen* *bonnet*

(H) sudara s kamionom. Razbilo mu se zaštitno staklo i otkinula

(AE) *with both front fenders was ripped off. He had bought the*

(BE) *wings*

(H) hauba s oba prednja blatobrana. Kako je auto kupio na

(AE) *car on the instalment plan, so he spent the next two weeks*

(BE) *on hire purchase* *fortnight*

(H) *otplatu, dva tjedna nakon toga stalno je*

(AE) *seeing his lawyer.*

(BE) *solicitor.*

(H) *išao advokatu.*

Dakle, na samo pet redaka, ili na svega 28 leksičkih riječi — bez članova, veznika, prijedloga i sličnog — čak 12 vokabularskih razlika (ne ubrojivši razliku u prijedlogu *on : in* iz drugog retka).

To svakako ne znači da nisu mogući i tako neutralni tekstovi da u njima vokabularskih razlika praktički ili, u odlomcima teksta, uopće i ne bude. Tu nam kao vrlo dobar primjer može poslužiti upravo ogledni tekst iz prošlog članka o izgovornim razlikama između BE i AE. Napisan na AE, on na 10 redaka teksta (odnosno na 54 leksičke jedinice) sadržava samo jednu, i to pravopisnu, razliku — *behavior*, naprama *behaviour* u BE. (To ujedno pokazuje koliko je točna bila tvrdnja u istom članku: »Spomenuti je tekst... odabran zbog svog maksimalno neutralnog vokabulara ...«)

Oba analizirana ogleda predstavljaju relativno ekstremne tipove teksta. Većina prosječnih tekstova bit će negdje na sredini između njih. Moja je procjena da u suvremenoj beletrističkoj prozi u prosjeku dolaze po tri do četiri vokabularske razlike na stranicu tiskanog teksta.

2.

Vratimo se, međutim, našem oglednom tekstu s njegovih 12 vokabularskih razlika!

Kao prvo, treba odmah naglasiti da su spomenute razlike iz tog teksta vrlo nepotpuno prikazane, ukoliko ih ne prati otprilike ovakav komentar:

- a) *Guy* već pomalo prodire i u BE, postoji i zajednički kolokvijalizam *fellow*, a u BE vrlo je kurentan i (*sl*) *bloke*.
- b) Funkciju *instructora* u SAD često preuzimaju tzv. *teaching assistants* (skr. *t. a.*), a to su postdiplomski studenti koji honorarno obavljaju dio nastave na drugom stupnju studija.
- c) *School* u SAD znači otpr. *profesionalni fakultet*, na kojem se odvija stručni dio studija nakon *college* (u njegovom specifičnom američkom značenju *dvogodišnjeg pripremnog fakulteta*). Uostalom, izraz *faculty* već je iskorišten u AE za značenje (*visokoškolsko*) *nastavno osoblje* — što možda nije najjasnije iz oglednog teksta.
- d) *Drugstore*, kao i BE *chemist's*, znači *drogeriju-bazar-apoteku*, ali često uključuje i ekspres-restoran, prodavaonicu štampe i džepnih knjiga, tezgu za sladoled i bezalkoholna pića itd. Danas, uostalom, *drugstore* gubi na terenu jer ga istiskuju pravi bazari tipa *Woolworth*.

- e) *Truck* se (uz *heavy lorry*) danas već upotrebljava u BE u značenju *teškog kamiona*.
- f) Dodatni izraz za *blatobran* u BE je *mudguard*, što u AE (i BE) znači *blatobran na biciklu, kolima* itd.
- g) Dok za *instalment plan* nema kratice u svakodnevnoj upotrebi, u BE se *hire purchase* kolokvijalno skraćuje u *h. p.* Za *kupiti na otplatu* u obje varijante postoje i sleng ekvivalenti *to buy on time* (AE) i *to buy on the never-never* (BE).
- h) I u BE je, naravno, moguće reći *two weeks*. Ipak automatski, spontani izraz je *fortnight*.
- i) Dok Britanci rizikuju između *solicitora* (koji se pojavljuje samo na nekim nižim sudovima) i višeg advokata *barristera* (koji je sudski odvjetnik), američki pravni sustav ne poznaje tu razliku. Doduše, za odvjetnike specijalizirane za sudske nastupe u AE postoji izraz *trial lawyer*.

Kao drugo, iz ogleđnog teksta lako ćemo uočiti da je većina razlika iz ogleđnog teksta s dva vokabularska područja: automobilizma (5 primjera) i školstva (3). Druga područja s izrazitom prisutnošću britansko-američkih vokabularskih razlika jesu: jelo i piće, odjeća, stambeno-kućanska sfera, poslovno-financijski život te državno ustrojstvo i politika. Ograničen prostorom, prikazat ću pobliže samo dva od tih područja: automobilizam i izraze u vezi sa stanovanjem.

Od stotinjak postojećih vokabularskih razlika između BE i AE iz područja automobilizma navodim tridesetak najčešćih:

<i>(vrste 'vozila)</i>	BE	AE
automobil	<i>motor-car</i>	<i>automobile</i>
zatvorena kola, limuzina	<i>saloon</i>	<i>sedan</i>
otvorena kola, kabriolet	<i>drop-head</i>	<i>convertible</i>
karavan	<i>estate car</i>	<i>station wagon</i>
(stambena) prikolica	<i>caravan</i>	<i>trailer</i>
međugradski autobus	<i>coach</i>	<i>long-distance bus</i>
kamion	<i>lorry</i>	<i>truck</i>
kamion kiper	<i>tipping lorry</i>	<i>dump truck</i>
auto-dizalica	<i>breakdown lorry</i>	<i>wrecking car</i>
krntija	<i>banger (sl)</i>	<i>jalopy, clunker (oba sl)</i>
 <i>(dijelovi vozila i motora)</i>		
blatobran	<i>wing</i>	<i>fender</i>
plašt motora, hauba	<i>bonnet</i>	<i>hood</i>
registarska tablica	<i>number plate</i>	<i>license plate</i>
prtljažnik	<i>boot</i>	<i>trunk</i>
ispušni lonac, utišač	<i>silencer</i>	<i>muffler</i>
zaštitno staklo	<i>wind-screen</i>	<i>windshield</i>
instrumentna ploča	<i>fascia (panel)</i>	<i>dashboard</i>
prebacivač svjetla	<i>dip-switch</i>	<i>dimmer (switch)</i>
karter	<i>sump</i>	<i>pan</i>
mjenjač	<i>gear-box</i>	<i>transmission</i>
poluga mjenjača	<i>gear-lever</i>	<i>stick shift</i>

(cesta, vožnja)

auto-strada	motorway	superhighway
auto-strada s cestari- nom	toll-road	turnpike
odmorište na cesti	lay-by	pull-off
benzinska stanica	petrol station	filling station
parkiralište	car park	parking lot
vozačka dozvola	driving licence	driver's license

Jednako su obilne i dublete iz sfere stanovanja — pogotovo ako im dodamo pokućstvo i predmete u stanu. Neka ovaj tucet primjera posluži kao ilustracija:

	BE	AE
stambeni blok	block (of flats)	apartment house
stambeno naselje	housing estate	housing project
prizemnica	bungalow	one-story house
ljetnikovac	cottage	bungalow
prizemlje	ground-floor	first floor
prvi kat	first floor	second floor
drugi kat	second floor	third floor
dvokatnica	three-storey house	three-story building
stan	flat	apartment
hotel za samce	(block of) service flats	apartment hotel, residential hotel
pazikuća	caretaker	janitor
vrt pred kućom	front garden	front yard
dnevna soba	drawing-room	living room
ostava	lumber-room	storage room

Svi dosad navedeni primjeri vokabularskih razlika između BE i AE pripadaju najopsežnijoj kategoriji tih razlika: različite riječi (izrazi) za isti pojam. Takvi primjeri, po mojoj pažljivoj procjeni, iznose 83% svih razlika uopće. Mnogo su rjeđi (svega 2%) slučajevi obratne kategorije: iste riječi (izrazi) s različitim značenjima u BE i AE. Evo nekoliko primjera iz te kategorije:

	značenje u BE	značenje u AE
chips	pomfrit	pržene krumpirove ploške, »čips«
doughnut	krafna	uštupak u obliku koluta
football	nogomet	(američki) ragbi
hockey	hokej na travi	hokej na ledu
Board of Trade	ministarstvo trgovine	lokalna privredna komora
public school	ekskluzivni privatni internat	državna škola
dormitory	spavaonica	stambeni paviljon za stu- dente
hood	krov (auta) na spu- štanje	plašt motora, hauba

3.

Kad bi sve ostalo samo na tako jasnim dubletama kakvima sam dosad ilustrirao dvije glavne kategorije britansko-američkih vokabularskih razlika, sva ta — premda opsežna — jezična građa ne bi trebala stvarati naročitu zbrku. Jezik je, međutim, živ organizam s obiljem nedosljednosti, nelogičnosti i nedorečenosti. Zato se jasne i jednostavne okvirne kategorije: *razne riječi : isto značenje* i *ista riječ : razna značenja* u stvarnoj građi britansko-američkih vokabularskih razlika, na žalost, dijele na cijeli niz potkategorija.

Okvirna kategorija *ista riječ : razna značenja* nešto je jednostavnija pa počinjem njome:

Ista riječ može imati jednako značenje u BE i AE, ali uz dodatnu nijansu značenja u jednoj od varijanata. Tako, na primjer, riječ *politician* ima često u AE osim neutralnog značenja *političar* i pejorativno značenje *politikant, korumpirani političar*. Slično i riječ *scheme*, koja u BE znači samo plan, u AE vrlo često ima značenje *spletka, mračni plan*.

Ista riječ može označavati i pojmove koji se samo kvantitetno ponešto razlikuju. Na primjer, *gallon* u AE znači šuplju mjeru koja zaprema samo 3,78 l. dok britanski *gallon* drži 4,54 l. Slično je i s *quart* (BE: 1,106 l; AE: 0,946 l) i *pint* (BE: 0,57 l; AE: 0,47 l).

Ista riječ može u jednoj od varijanata imati šire ili uže značenje. Pridjevom *coloured* u BE obuhvaćeni su crnci, Indijci, Pakistanci i sve osobe mješovite rase, dok u AE *colored* označava samo pripadnike crne rase. Ili, dok *coat* u AE znači i *kaput* i *jaknu*, za ovo drugo u BE normalan je izraz *jacket*.

Konačno, zanimljiva su i dva slučaja gdje ista riječ ima u BE ne samo različito nego i potpuno obratno značenje od onoga u AE. Tako glagol *enjoin* u BE znači *zakonski narediti*, a u AE *zakonski zabraniti*. Fraza *to table (a motion)* ima u BE značenje *staviti (prijedlog) na diskusiju*, dok u AE ista fraza znači *staviti (prijedlog) ad akta*. Norman Moss (v. 6) navodi primjer nesporazuma do kojih to može dovesti: »Na konferenciji za razoružanje 1962. u Ženevi američka i britanska delegacija provele su dobar dio jednog popodneva sporeći oko toga da li da se jedan britanski prijedlog stavi na diskusiju ili ne. Amerikanci su — što je Britance zbunjivalo — uporno pitali 'But it's a very good motion, why do you want to table it?'

Okvirna kategorija *razne riječi : isto značenje* može se razbiti na još više potkategorija, ali najvažnije su slijedeće dvije:

Prva, koja obuhvaća jasne dublete tipa *dvije riječi za isto značenje* (ukupno 28% svih razlika), dovoljno je ilustrirana s prve dvije liste dubleta — s područja automobilizma i stanovanja.

Druga, najopsežnija, pojedinačna kategorija (čak 51% od ukupnog broja razlika), koju čine primjeri gdje ili BE ili AE ima jednu dodatnu riječ (izraz) za neki pojam, za koji druga varijanta ima samo zajedničku riječ (iz GE). Vrlo je često ta dodatna riječ kolokvijalizam, izraz iz slenga, regionalizam i slično.

smoking	(GE) <i>dinner jacket</i> , (AE+) <i>tuxedo</i>
studentica	(GE) <i>girl/woman undergraduate</i> , (AE+) <i>co-ed</i>
cjepidlačiti	(GE) <i>split hairs</i> , (AE+) <i>nit-pick</i>
odlikovanje	(GE) <i>medals</i> , (BE+) <i>gongs</i>
zastoj u prometu	(GE) <i>traffic jam</i> , (BE+) <i>hold-up</i>

Ponekad jedna varijanta ima i dva takva dodatna izraza:

patrolna kola	(GE) <i>police car</i> ; (BE+) <i>panda car, z-car</i>
kikiriki	(GE) <i>peanut</i> ; (BE+) <i>groundnut, monkey-nut</i>

Ili obje varijante imaju po jedan ili više dodatnih izraza:

popravni dom	(GE) <i>reform school</i> ; (BE+) <i>remand home, (AE+) reformatory</i>
policajac	(GE) <i>policeman</i> ; (GE sl) <i>cop, copper</i> ; (AE+) <i>patrol man</i> ; (AE sl+) <i>bull, flatfoot</i> ; (BE coll+) <i>bobby, peeler</i>

Postoje još dvije, mnogo manje, potkategorije. Prva (3% svih razlika) obuhvaća primjere gdje jedna od dubleta ima šire značenje:

račun (u restoranu)	(BE) <i>bill</i> ; (AE) <i>check</i> (+[GE] ček)
»uvoziti« (nova kola)	(BE) <i>run in</i> ; (AE) <i>break in</i> (+[GE] krotiti konje)

Druga (1%) okuplja primjere gdje se obje dublete mogu čuti u obje varijante, ali jedna od njih ipak znatno rjeđe, dok se ona druga, mnogo češća, osjeća kao prirodan izraz u toj varijanti:

pilula	(BE) <i>tablet</i> ; (AE) <i>pill</i>
more	(BE) <i>sea</i> ; (AE) <i>ocean; beach</i> .

4.

Konačno, u britansko-američke vokabularske razlike može se (kao treća okvirna kategorija, s 15% svih razlika) ubrojiti i posebna skupina izraza koji su — zbog civilizacijskih i geografskih razloga — specifični za jednu varijantu engleskog, a tek pasivno poznati, ili pretežno nepoznati, u drugoj varijanti. To su izrazi svojstveni američkom ili britanskom državnom i društvenom uređenju, figurativni etnički apelativi, imena jela i pića, zoološko i botaničko nazivlje, nazivi za fizičke odlike terena, klimatski izrazi, sportski termini i slično. Nekoliko primjera:

Specifično za SAD

<i>Foggy Botton</i>	(<i>fig</i>) Ministarstvo vanjskih poslova SAD
<i>WASP</i>	(= <i>white Anglo-Saxon Protestant</i>) pripadnik dominantne etničke skupine u SAD
<i>World Series</i>	finale nacionalnog prvenstva bezbola u SAD
<i>teamster</i>	pripadnik moćnog i agresivnog Sindikata transportnih radnika SAD
<i>storm cellar</i>	podzemno kućno sklonište protiv tornada
<i>mountain lion</i>	puma
<i>junior college</i>	dvogodišnji koledž (za studij prvog stupnja)
<i>Hoosier</i>	stanovnik (ili netko porijeklom iz) Indiane
<i>condominium</i>	stambeni blok u etažnom vlasništvu
<i>bourbon</i>	viski od kukuruza

Specifično za Britaniju

M. I. 5.	britanska kontraobavještajna služba
<i>shadow cabinet</i>	»kabinet u sjeni« (vođe parlamentarne opozicije)
<i>Belisha beacon</i>	narančasta kugla na stupu (znak za pješачki prijelaz)
<i>whippet</i>	mala vrsta hrta
<i>high tea</i>	rana večera
<i>grammar school</i>	srednja škola humanističkog tipa (sa selektivnim upisom)
<i>Harley Street</i>	(<i>fig</i>) najbolje (i najskuplje) privatne liječničke ordinacije u Londonu
<i>Mancunian</i>	stanovnik (ili netko porijeklom iz) Manchestera
<i>busker</i>	ulični pjevač (svirač)
<i>demerara</i>	smeđi kristal šećer (za kavu).

5.

Unatoč navedenom obilju potkategorija (v. 3), ipak se u svim tim primjerima u osnovi radi o kontrastiranju jedne riječi (značenja) iz jedne varijante. Mnogo više zbunjuju primjeri britansko-američkih vokabularskih razlika, u kojima se kontrastirane riječi ili značenja dalje račavaju, prepliću i ulančavaju u vrzino kolo vokabularskih pomaka, preklapanja, varavih sličnosti, stilskog nijansiranja, veće i manje učestalosti u upotrebi i tako dalje.

Tako, na primjer, *pomfrit* poznat u BE samo kao (*potato*) *chips* — svi anglisti znaju za *fish and chips* — zove se u AE *French fried potatoes* ili, kolo-kvijalno, *french fries*. Amerikanci međutim i sami upotrebljavaju izraz *chips* — ali za pržene ploške *krumpira*, što i mi poznajemo kao »čipse« (vjerojatno su prve pržilice za čipse bile iz SAD). Sada, prirodno, treba očekivati pitanje: kako se onda u BE zovu čips? Odgovor na to je: *crisps*. Dodajmo još i to da se posljednjih godina u SAD šire lokali čiji je specijalitet pohana bijela riba s pomfritom, a zovu se jednostavno punim britanskim nazivom *fish and chips shop*.

Shvatimo ovo tek kao zagrijavanje, jer u primjeru koji slijedi kukuruz daleko nadmašuje skromne mogućnosti *pomfrita* i *čipsa*.

Različiti izrazi za kukuruz — (*Indian*) *corn* u AE i *maize* u BE — nesumnjivo su poznati svakom anglistu, ali dalje ramifikacije i komplikacije najvjerojatnije ne. Tako, budući da većina Britanaca dolazi u dodir s kukuruzom u obliku kuhanog zrnja (ili klipa) iz američkih konzervi, oni ga i zovu nazivom s tih konzervi: *sweet corn* (ili *corn on the cob*). Dalje, izraz *corn* u BE znači *žito*, a za taj pojam AE ima *grain* (odatle *corn factor* u BE, a *grain broker* u AE, za *posrednika* u *veleprodaji žitarica*). Konačno, u običnom nepreciznom govoru, *corn* označava najobičniju žitaricu regije. Tako se pod *corn* u Engleskoj često misli na *pšenicu*, a u Škotskoj i Irskoj na *zob*. Naravno — kad preciznije govore — i Škoti i Irci i Englezi i Amerikanci upotrijebit će *wheat* za *pšenicu*, a *oats* za *zob*. Da nastavimo: *kukuruzno brašno* je *cornmeal* u AE a *maize meal* u BE. *Kukuruzni kruh* i *palenta* — oboje poznati na američkom Jugu i Srednjem Zapadu — imaju postojeće nazive u AE: *cornpone* i, za *palentu*, *mush* ili *corn(meal) mush*. U Engleskoj se za to moraju upotrijebiti opisni izrazi kao *maize-meal bread* i *maize-meal porridge*. I, na kraju, *corn-flour* u BE nije kukuruzno brašno nego *škrobno brašno* (»gustin«), a to se u AE zove *cornstarch*.

Ovaj prostorno ograničeni članak obuhvatio je jedva desetinu najvažnijih primjera iz ukupne građe britansko-američkih vokabularskih razlika. (Jednom skorom prilikom *Strani jezici* donijet će potpuniji, praktični pregled tih razlika u obliku diferencijalnih lista grupiranih po vokabularskim područjima.) Ipak i navedeni primjeri uvjerljivo pokazuju opseg, raznolikost i složenost spomenutih razlika. O njihovoj važnosti svjedoči i činjenica da je dosad objavljeno osam diferencijalnih rječnika razlika u vokabularu između BE i AE, koje navodim redom nastanka:

1. H. W. Horwill, *A Dictionary of Modern American Usage*, Oxford University Press, 1958 (prvo izd. 1935; drugo [prerađeno?] izd. 1944), 350 str.
2. H. W. Horwill, *An Anglo-American Interpreter*, Oxford University Press, 1939, 72 str.
3. G. V. Carey, *American into English: a Handbook for Translators*, London 1953, 64 str.
4. William Q. de Funiak, *American-British Dictionary (and Helpful Hints to Travelers)*, San Francisco 1967 (prvo izd. 1964), 188 str. (sam rječnik: 130).
5. Martin S. Allwood, *American and British (A Handbook of American-British Language Differences)*, Malmö (Švedska) 1964, 151 str. (rječnik: 94).
6. Givi Zviadazde, *A Dictionary of Modern American and British English on a Contrastive Basis*, Tbilisi 1973 (prvo izd. 1972), 340 str.
7. Norman Moss, *What's the Difference? (An American /British : British/American Dictionary)*. Hutchinson, London 1973, 141 str. (rječnik: 133).
8. Norman W. Schur, *British Self-Taught: with Comments in American*, Macmillan, New York 1973, 348 str.

Navedenih osam diferencijalnih rječnika predstavlja samo najvažnije izvore, jer se u članku ovog tipa nije potrebno osvrnuti na desetak postojećih diferencijalnih lista (neke i s više stotina jedinica) objavljenih u raznim člancima, raspravama i knjigama. Ali jedan izvor, premda još u nastajanju, zaslužuje poseban osvrt. Radeći s prekidima od 1936, Allen Walker Read, sada umirovljeni profesor Columbia University u New Yorku, priprema definitivni diferencijalni rječnik *The English of England* (otpr. *Britanski engleski*). Zamisljeno kao historijski kompendij briticitizama, to se djelo zasniva na 86.000 citata, pretežno iz putopisa Amerikanaca po Engleskoj i Engleza po Americi, a obuhvaća razdoblje od 1775. do danas. Readov će rječnik, kad bude završen, imati oko 1000 dvostupačnih strana, a objavit će ga Oxford University Press.

Ali vratimo se objavljenim rječnicima. Koji od njih preporučiti zainteresiranom anglistu praktičaru? Careyeve i Allwoodove knjige više nema u prodaji; do Funiakove i Zviadazdeove se teško dolazi, a obje su Horwillove već zastarjele. Schurov rječnik čita se kao duhovit feljton, ali je preopsežan i opterećen riječima sumnjive kurentnosti. Ostaje Mossova knjižica, koja ipak sadržava oko 3000 primjera u oba smjera (AE→BE i BE→AE), duhovita je, ažurna i više nego dovoljna za praktične potrebe i osnovno informiranje. Dakle: Norman Moss, *What's the Difference?*

Kolik je ukupan opseg građe svih tih diferencijalnih rječnika? Koliko su, drugim riječima, britansko-američke vokabularske razlike zapravo prisutne u engleskoj leksici? Ukupno, tih osam djela sadržava oko 25.000 primjera spo-

menutih razlika. Procijenimo li da će čak 80% te građe biti ponavljanja, još uvijek preostaje oko 5.000 jedinica. Izrazitu prisutnost, upravo nezaobilaznost, te građe najbolje ćemo predočiti sebi ako je zamislimo uvrštenu u prosječan stolni englesko-hrvatski rječnik s otprilike 1.000 stranica. Na svaku stranicu doći će (u prosjeku) po 5 jedinica s oznakom BE ili AE. U paralelnom hrvatsko-engleskom rječniku treba očekivati nešto manje (do 4) takvih jedinica po stranici. To zato što se primjeri iz vrlo česte kategorije *dvije riječi za isto značenje* tu javljaju kao jedna natuknica, npr. *pelena* = *nappy* (BE), *diaper* (AE). Isti par u englesko-hrvatskom rječniku dolazit će međutim na dva mjesta, kao *diaper* (AE) = *pelena* (v. *nappy*) i kao *nappy* (BE) = *pelena* (v. *diaper*). Svaka je druga obrada nepotpuna i lingvistički nekorektna. Predugo već dvojezični rječnici pretežno označavaju samo amerikanizme, ne predviđajući uopće kategoriju briticitizma i brkajući je, tako neobilježenu, s General English (GE).

7.

Na kraju, što da bude zaključak ovog članka? Prvo, da su vokabularske razlike između BE i AE — kako su pokazali navedeni primjeri i podaci — opsežne i nezaobilazne, a vjerujem i zanimljive. Drugo, da kao anglisti moramo biti svjesni tih razlika i svladavati ih u svom aktivnom i pasivnom znanju engleskog. Treće, da te razlike treba da poučavamo više nego dosad i da nastojimo da se one u što većem broju nađu u udžbenicima, jezičnim tečajevima i, naročito, rječnicima.

Vladimir Ivir

PREVOĐENJE DRUŠTVENO—POLITIČKOG NAZIVLJA

I

Stručno nazivlje ili terminologija pojedinih područja ljudske djelatnosti ili znanstvenih disciplina u lingvističkom je pogledu posebna pojava u okviru svakog jezika. Posebnost te pojave ogleda se u prvom redu u tome što se nazivi ponašaju drukčije od ostalih dijelova leksičkog sustava i po svojoj se semantičkoj i upotrebnoj određenosti približavaju imenima. Idealni naziv jednoznačno se veže uz određeni pojam, pri čemu semantički sadržaj leksičkog materijala može, ali ne mora, deskriptivno odražavati sadržaj pojma uz koji se taj naziv vezuje. Osnovna karakteristika naziva je njegova prepoznatljivost kao naziva: to znači da ga izvorni govornici određenog jezika prepoznaju i prihvaćaju kao naziv određenog pojma i da ga ne interpretiraju kao što bi interpretirali slobodan leksički materijal za koji odgovarajući izvanjezični sadržaj nije čvrsto zadan, nego se mora tražiti.

S druge strane, kad je neki naziv prihvaćen u određenom jeziku, onda on pripada tome jeziku i — ako se ne radi o trgovačkom imenu koje je postalo opći naziv (kao, na primjer, *flomaster*) ili o neprozirnoj stranoj posuđenici (na